

Co je biblická posloupnost „nebeské hierarchie“?

„Největší rozhodnutí tvého života spočívá v tom, že svůj život můžeš změnit, protože můžeš změnit postoj k duši.“

Albert Schweitzer

Klíčová otázka mé knihy zní: Existuje nebo neexistuje nějaký reálný duchovní svět — a jestliže ano, jak ho prozkoumáme a jak k jeho zkoumání přispěl Rudolf Steiner? Většině lidí dnes připadá představa reálně existujícího duchovního světa naprosto nemyslitelná. Avšak ANTROPOZOFIE Rudolfa Steinera nám jasně ukazuje, že existuje jen *jedna duchovní svět*, a z toho tedy vyplývá, že vše, co označujeme jako „hmotu“, je i živý duch. Je to — především ve svých důsledcích - natolik radikální pohled na svět, že se s ním dokonce ani mnozí esote- rici nechtějí, nebo nemohou smířit, protože dávají přednost víře v nějakého abstraktního „ducha“ nebo „energií“. Nebo je snad tato víra snazší? Bůh je pro mnoho lidí „nejvyšší energií“. To je však, s dovolením, pouze nějaká subtilní a proto nebezpečnější podoba materialismu. Z pohledu SPIRITUÁLNÍ VEDY není ani hmota ani energie v takové podobě, jak si ji my představujeme. Existuje jenom *uvědomělý duch* a to znamená *uvědomělé bytosti*.

Je to radikální, ale i léčivá představa, srozumitelné vysvětlení Rudolfa Steinera, jehož cílem je naučit nás skutečně chápat svět. Je v souladu se všemi starými, nám známými spirituálními učenými. Novinkou v učení Rudolfa Steinera je vědecký, tzn. našemu rozumu pochopitelný způsob pohledu. To je jeho veliká zásluha. Umíme se této představě přiblížit, představě, že vše kolem nás jsou bytosti, resp. vše je bytostné? Úvodní citát A. Schweitzera by nám mohl posloužit jako ukázka, že práce s touto myšlenkou může být velmi plodná.

Steinerova poznání o skutečných biblických bytostech Stvořitele, včetně jeho vysvětlení, nacházíme v mnoha jeho dílech (1). Spirituální křesťanství započalo apoštolem Pavlem a v jeho tradici pokračuje. Obsahuje přesný seznam božských bytostí i jejich „hierarchii“. Musíme odlišovat mezi vnějším, *exoterickým* křesťanstvím, které zahrnuje církev navenek a křesťanstvím niterným, *esoterickým*. Poznat to můžeme již podle toho, že Ježíš mluvil k lidu v podobenstvích a ke svým

apoštolům přímo. Spirituální, neboli esoteričtí křesťané byli právě ti lidé, jež dnes označujeme jako *zasvěcené*. Mezi některé náleží vedle Pavla s velkou jistotou rovněž další apoštolové a mnozí další, nám neznámí, resp. historicky neidentifikovatelné osoby.

Svémi vlastními slovy stručně shrnu oč se jedná. Velmi zajímavé je, že do konfliktu se zřejmě dostávají vysvětlení představ Rudolfa Steinera, tzn. způsob pohledu na svět tohoto duchovního vizionáře a oficiální věda. Rudolf Steiner mluví o tom, že Bibli není možno vykládat jenom spekulativně. Bible je úvodní dokument, zejména Starý zákon, v němž evangelisté popsali události kolem Ježíše Krista ze svých duševních vizí. Ani DUCHOVNÍ VĚDA nemá problémy s tím, že evangelia vznikla relativně pozdě, protože evangelia *nebyla* vytvořena jako historické dokumenty, nýbrž jako popisy niterných duchovních prožitků zasvěcených evangelistů. A protože existuje několik stupňů zasvěcení a tím i několik stupňů duchovních vizí, jsou různé i evangelisté. Například Jan je podle Rudolfa Steinera zasvěcen výše než ostatní — a proto můžeme z Janova evangelia vyčíst mnohem výraznější spiritualitu, která jeho evangelium staví podstatně výše, nad texty ostatních evangelistů.

K Dionýsovi píše Steiner (např. GA 96, 25.03.1907, str. 252), Pavel založil zasvěcovací školu, v níž byli křesťané zasvěcováni do vnitřních tajemství kolem událostí v Golgotě. Pavel pověřil jednoho, historicky známého, Dionýsa učením o znalostech hierarchie duchovního světa. Tato tradice tajného vědění se praktikovala již od pradávna a zachovala se v podstatě do dob Rudolfa Steinera. On sám poznal, že minuly časy utajování a nastal pravý okamžik, kdy je vhodné poskytnout toto souborné staré vědění lidstvu. Protože my, dnešní lidé, toto vědění nutně potřebujeme, poskytl z něho Steiner podstatnou část veřejnosti. Proto do dnešních dnů přežívají různé tradice tajných bratrství, především Svobodných zednářů, ani ty však již nemají starou podobu ani tehdejší úkoly a proto bychom se tímto kdysi „tajným věděním“ měli otevřeně a vědeckými metodami zabývat všichni.

Pavlova škola byla škola „*Dionýsa zAreopagu*“. Věda hovoří o „Pseudo-Dionýsovi“, protože spisy známé pod jménem *Dionýsa zAreopagu*, je možné prokázat až od 6. století. Tuto okolnost můžeme použít jako fakt, že esoterické školy uchovávaly svá učení úmyslně pouze pro sebe, neboť v raných dobách bývalo VĚDĚNÍ cosi svátého a platilo to i pro matematiku. Přísná škola Pythagorejců například neumožňovala seznámit veřejnost se znalostmi matema-

tiky. Uvědomíme-li si, že bez matematiky by nevznikla ani atomová bomba, snadněji pochopíme důvody utajování: Vznik bomby postrádá pocit velké zodpovědnosti za svět. Historikové proto jen obtížně přiřazují spisy jednomu konkrétnímu Dionýsovi. Velmi jednoduché — a podle mne naprosto přesvědčivé — řešení naproti tomu nabízí Steiner: V Pavlově škole se ze jména „Dionýs“ stal titul, který přecházel na každého nového učitele. Proto vznikl takový „zmatek“ s různými Dionýsy: Dionýsos z Nového zákona byl přirozeně někdo jiný, než Dionýsos ze 6. století. Tyto spisy - ať již vznikly kdykoli — byly uvolněny a poskytnuty veřejnosti až v 6. století, takřkajíc kolektivně pod vydavatelským jménem „Dionýsius“. Tento konflikt se projevoval i při psaní této knihy a ukázalo se, že propast mezi „vnější“ a „vnitřní“ vědou se dá *kdykoli* překonat. Dialog mezi zástupci vnější vědy a stoupenci vnitřní vědy je důležitý — kvůli hledání pravdy a pravdivosti, nikoli kvůli neústupnosti. Proto poskytuji prostor oběma názorům. V oficiálním líčení historického bádání se píše:

Pavel měl žáka jménem Dionýsos, jehož svojí řečí na athénském Areopagu [„Arcs-vrch“, svaté místo, staré soudní místo] obrátil na víru, proto dostal příjmení „Areopagitos“.

Několik mužů se k němu přidalo a stali se z nich věřící; mezi nimi byl i Dionýsos.

(Apg. 17, 34).

O několik století později byla pod jménem autora *Dionýsius Areopagita* (dnes je pro historickou vědu toto jméno synonymum neznámého, řecký písíciho vydavatele, označovaného jako *Pseudo-Dionýsos*) vydána sbírka spisů, která velmi pravděpodobně pocházela z let 500 až 532 našeho letopočtu, avšak v dějinách apoštolství bývá mylně připisována *Dionýsovi z Areopagu*. Církev tento omyl udržovala po celá století, navzdory narůstajícím pochybnostem (jistě pochybnosti vyjádřil papež Hypatios již v roce 532), protože autorství autentického apoštolova žáka ještě značně zvyšovalo význam spisů a to jim umožňovalo velmi silně ovlivňovat i celou středověkou teologii. V 9. století byly knihy přeloženy do latiny a jako třetí (!) možný vydavatel knih se do hry dostal i mučedník z doby raného křesťanství, St. Dionýsos z Paříže. (Nevyvratitelný důkaz „nepravosti“ byl však poskytnut až v 19. století!) Jedno z pojednání nese název:

De caelesti hierarchia („Nebeská hierarchie“)

V ní jsou uváděny duchovní bytosti, nadřazené nám lidem: Podie toho stojí

andělé přímo nad námi, nad nimi jsou *archandělé*, následují takzvaní *archai* (řecký „prapočátek“, „prasila“) a pak *exusiai* (řecký „mocní“) — hebrejsky *elo-him* | *Eloah* znamená v semitské základní podobě „mocný“, nebo „silný“. Stejně slovo arabsky znamená *Alláh* (Bůh). Z toho můžeme vyvodit, že i islám má stejné spirituální kořeny. V následujícím přehledu je znázorněna celá duchovní hierarchie, „světová vláda“ vesmíru, jak tyto bytosti viděli Rudolf Steiner a další zasvěcení minulého století. O těchto bytostech píše jako o „bozích“ i jiné kultury, ať již to byli Sumerové, staří Indové, Egypťané, Řekové nebo Římané. V rámci této knihy se tomuto přehledu nemůžu věnovat podrobně, v dalších kapitolách se však k němu několikrát krátce vrátím.

Čtyři a pět stupňů nad (!) *Elohim* se zjevují rovněž v Bibli uvádění *Cherubíni* a *Serafíni* a z toho můžeme usoudit, že jsou daleko mocnější než ti, kteří na „*počátku stvořili nebe a zemi*“. Můžeme-li považovat za „bohy“ již *Elohim*, jaké bytosti asi pak byli ti, jež stojí „*před tvářích Boha*“? Význam této „nebeské hierarchie“ tkví v tom, že až na jejím konci se objevuje bytost, již označujeme jako „*trojediného boha*“ či „*otce*“ a o němž se poprvé zmiňuje Ježíš Kristus. *Elohim* proto od počátku Genesis neodpovídají „Bohu“, jak si dnes představujeme „*všemocného Stvořitele nebe a Zeme* | Bůh stojí vysoko, vysoko nad nimi a nade vším a působí přímo, skrze ně.

Slovo „mocní“ vystihuje nejlépe význam hebrejského slova *elohim*. Ze mocní hovoří zásadně jedním jazykem, v němž si rozumějí a jsou si v něm zajedno, vysvětluje Rudolf Steiner (text zkrácen autorem) takto:

Osoby, stojící za všemi svátými písmi, byli takzvaní „zasvěcení“, tzn. vědoucí a mezi vědoucími nejsou žádné názorové rozdíly, podobně jako se matematikové nepřou a nevedou diskuze o tom, že dvě a dvě jsou čtyři.

Zasvěcení byli po všechny časy lidé, kteří své schopnosti, umění nahlédnout do duchovního světa, nabyli tvrdou vnitřní prací a učením. Měli tak rovněž možnost seznámit se i s božskou hierarchií. Pod námi stojí zvířata, nad námi andělé, kteří jsou vyzbrojeni vyššími schopnostmi, než my, je to stejné, jako s námi a zvířaty. Zamyslíme-li se nad tím, oč větší schopnosti a tudíž i možnosti máme my, než zvířata stojící pod námi, vytušíme moc andělů, především *archandělů* a *archai*, stojících dva a tři stupně nad námi. My můžeme vytvářet stavební díla, auta a technologie, vyšší bytosti mohou tvořit živé tvory. Mezi vyšší bytosti náležejí dále především *elohim*, čtyři stupně nad námi je „náš“

Přehled hierarchie duchovního světa

Božská trojice		
1	Otec	
2	Syn	
3	Duch svátý	
1. hierarchie		
1	duchové lásky i	Serafové
2	duchové harmonie	Cherubové
3	duchové vůle	Trůnové
2. hierarchie		
4	duchové moudlosti	Kyriotétes panovníci, Dominationes
5	duchové pohybu	Dynameis síly, ctnosti, Virtutes
6	duchové formy (tvaru)	Exusiai moci, Elohim, Potestates
3. hierarchie		
7	duchové osobnosti	Archeové prapočátky, Arché
8	duchové ohně	Archangeloi archandělé, poslové Archai
9	synové života	Angeloi andělé, boží poslové
4. hierarchie na Zemi		
10	člověk	7
	zvířata	6
	rostliny	5
	minerály	4
	3. říše prvků	3
	2. říše prvků	2
	1. říše prvků	1

Duchovní hierarchie vesmíru

spasitel a jedním z nich je *Křístus*. A nad nimi je ještě jednou pět dalších vyšších mocí! Pomalu již začínáme tušit, co všechno takovéto bytosti dokáží a co mohou stvořit: Umějí stvořit a vládnout nejenom slunečním systémům, ale i galaxiím. Za vším tímto „chaosem“, všude v našem kosmu, působí velkolepé duchovní bytosti,

kteří si vyhlédly planety, sluneční systémy a galaxie jako svá těla. To je ona velká kosmická vize, již nám představuje DUCHOVNI VĚDA. Stejně zprávy přinášeli i staří indičtí *rišiové*, používali jen jiná jména, například *Brahma*, *Višnu*, *Šíva* atd. a Steiner nám odhaluje, že i my lidé jsme na stejné cestě a můžeme se stát podobnými stvořitelstvími bytostmi. Myslíte, že je to blasfémie? Ne, to je právě křesťanství:

„Řekl jsem: Jste bohové.“

(Jan, 10,34)

(Bible, vydala Česká katolická charita 1987 v Ústředním církevním nakladatelství, 1. vydání, ekumenický překlad)

Tak vysoko do hierarchie nás uvádí Rudolf Steiner a výslovně poukazuje na to, že jako „*Boba*“ můžeme označit *Seraffiny*, nejvyšší bytosti, o nichž můžeme mluvit. DUCHOVNI VĚDA nás vede k poznání naší skutečné velikosti, k velikosti nás, lidí.

Ačkoli se zpočátku zdá, že tento obraz leží mimo rámec poznatků, o nichž jsme se dosud učili, pravda je pravda. A my, lidé, se snažíme ji najít. Jak jsem již poznamenal, matematikové nediskutují, *zda* dva a dva jsou čtyři. Diskutují pouze o tom, *proč a za jakých okolností* tomu tak *je* a jak to můžeme zjistit. Totéž platí i o pravdách duchovního světa a zasvěcených. Nejedná se již o otázku jeho existence, protože ta je zodpovězena. Toto stadium poznání jsme nechali ve vědě již dávno za sebou a na starých, vědecky překonaných představách lpí již jenom obhájcí materializmu. Dnes jde o to, abychom se na cestu vydali, abychom vykročili *zdravě*, protože nesprávné vykročení může být velmi nezdravé a může přinášet velmi negativní účinky. A tuto cestu nám, podle mého názoru, ukázal Rudolf Steiner.

V této kapitole jsme učinili pořádný krok do duchovního světa, který jsem vám předložil (a svěřil!) bez velké přípravy. Jak jsme si již vysvětlili, vycházím z existence duchovního světa a z toho, že onou skutečně *novou* vědou, jež může bátat v duchovním světě, je DUCHOVNÍ VĚDA. Velikým úkolem této vědy, a její ctí, by bylo prověřit všechny poznatky, přinést důkazy o jejich pravdivosti a samotnou DUCHOVNI VĚDU etablovat v naší společnosti.

Kdo by se chtěl do tajemství duchovního světa ponořit hlouběji, najde veškeré základní vědomosti v díle Rudolfa Steinera. V první řadě je to dílo *Theo-sophie* (GA 9), *Geheimwissenschaft im Umriss* (GA 13) a *Wie erlangt man Er-kennntnisse der hoheren Welten?* (GA 10).

Za základ každého studia duchovních věd, psychologie, filozofie, DUCHOVNÍ VĚDY, ale i přírodních věd, můžeme považovat tato díla: *Die Phi-losophie der Freiheit*

(GA 4, Filozofie svobody), *Grundlinien einer Erkenntnistheorie der Goetheschen Weltanschauung* (GA 2, Základní rysy teorie poznání Goethova světového názoru) a *Wahrheit und Wissenschaft* (GA 3, Pravda a věda). První díla poskytují přehled duchovního světa a ukazují cestu, jak se člověk může naučit tento svět dobýt, posledně jmenovaná díla tvoří filozofický a poznávací základ teorie pro každého vědce i hledajícího laika. Bez toho bychom sotva kdy mohli pochopit, co náš duch a moc našeho myšlení v rámci duchovního a materiálního světa znamenají. Všechna díla tvoří společný základ DUCHOVNÍ VĚDY a každý zájemce si může toto vědění sám osvojit.